

zoo lief, dat hij
ood deed gaan".
bekende strophes
eere Jezus Zelf
d in Joh. 3:16,
er ook degenen,
delijk: „Zoodra
en geloof, dat
t en onder het
te maken, hebt
t tot alle lezers
het voorbehoud
zus sprak zelfs
Iem zochten te
k bij deze toe-
le uitverkiezing
als door Paulus
vaarder (Hand.

elken Schrift-
element van het
te op den voor-
ruime aanbod
aan de lezers
erhoogden Hei-
geloof. Zijn
ade zoover ge-
lezende ook wel-
enigende zuch-
t Gij mij zult
rd! En dat Gij
duisternis hebt

egen om Zijne
te brengen. Of
dienstbaar kan
Zoeklicht" zeer
vast overtuigd.

FEERDE.
heid hoogelijk

ift, dat slechts
geachte inz-
en.

er nooit aange-
algemeene ver-
stus voor alle
zijn meening,
ieb aangetoond
trijd met Gods
naar het boek
er is", en mag
vrijen op mijn
het in dezen
trijd met Gods
ijn eigen Belij-

nt, dat de zin-
gebooren Zoot
enstemming is
aanraden, eens
van een Gere-
studie van Dr
ng komen, dat
et geheel niets.

over (dat zeg-
enken aan den
zijn, die blijk-
kennen en niet
lode Woord op
ngen niet meer
straks een ge-
d van de Gere-
et zoo ware!
C. B.

UWTH

r Schuit in den

en spelen met
a het rond, de
kte alzo de
dia, gaf er lei-

umolen, op de

a, als wanneer
igdelijk onder-
thulling" geeft
en in DE CO-

dat in 1881 het
per schreef er
deze woorden:
ad. Die niet in
ollen een wel-
het werkelijke
licht, oprechte-

ann dan die
bruk met een
naar zijdeling-
rd veroordeeld.
bedrijven „De
Kampen werd
aef en pupil),
lijk makelaar).
r) e.a., die nu

Wet ons gereformeerde volk wel, dat de fout het
meest schuilt bij eigen leiders? En is het niet waar:
Zoo de priester, zoo het volk".

Waarschijnlijk heeft de docent een programma van
een der Kamper lustrumvieringen gehad. Hij weet er
tenminste nog meer van — inzake de rollen — dan
ik zelf. Maar in dat geval weet hij ook, dat bij dit
kamerstukje heel wat goede mensen aanwezig waren.
O.m. de professoren. En de Kamper dominees: De Wisse
was nog op komst, anders was hij er ook bij geweest.
Het was een gewoonte, die door verscheiden generaties
is gevolgd, zoo goed als zeker ook door student G. Wisse.
De notulen zijn nog na te gaan. De docent houdt dus
wel een massale opruiming van „eerwaarden". Dat
zullen velen nog al wijs vinden.

Maar het is in elk geval dom, dit nu comédie, neen,
nog wel „de comédie" te noemen. Even dom als die
kernis van mij — als ik die ernstig zou nemen. Het
is op zijn „standpunt" ook niet wijs, alleen maar drie
eerwaarden met name af te straffen; hij kon en pas-
sant liele rijtjes gereformeerde dominees, plus pro-
fessoren hebben afgeslacht: niet eerwaard meer!

Maar collega Wisse dan? Nu, die leeft toch wel. En
Calvijn dan, die de „ludi scholares" — dat was het daar
in Kampen — goedkeurde? Nu, van Calvijn kan men
altijd wat maken.

Misschien zal de docent zeggen: ja maar, die andere
spelen waren best, maar dat ééne stuk..., o focit! Maar
indien Z.Erw. soms aan Molière denkt, bewijst hij
slachts, ook dezen niet te kennen.

Tenslotte, stel, dat er een fout begaan was — wat ik
ontken — is die dan methode? Heeft de apeldoorn-
sche jeugd geen „zonden der jonkheid"?

De docent vraagt verder nog — van de hak op den
tak springend:

Is het waar, wat men publiek durft te schrijven,
dat bekende voormannen in de Gereformeerde Kerken
(O.V.) en in de Anti-Revolutionnaire Partij op geregel-
de tijden in gezelligen, zij het ook besloten kring,
gewoon zijn met elkander een kaartje te leggen?

Ondergeteekende kent het kaartspel niet. Dat de
schrijver echter „Woord en Geest" citeert, spreekt. Maar
als „De Wakker" 't weten wil: ik ken chr. gereformeerde
volksvoorgangers, die ook kaarten. Men moet geen
namen noemen, of het duidelijk doen. Zijn kerkgenooten
laten hem wel schrijven, net precies zoals collega Wisse
inzake die z.g. comédie. Maar de waarheid reikt verder
dan de blik van dezen schrijver.

Br. — wat een geschrijf.

Een verwarrende vraag van Docent Van der Schuit.

Dezelfde auteur zegt in hetzelfde blad:

Voor geruimen tijd is getracht in ons vaderland een
bond van Calvinisten op te richten. Prof. Hepp was
een van de eersten, die het denkbeeld aan de hand
deed. Ik heb direct gevoeld de moeilijkheid, waarin
men zou komen, als Assen consequent werd door-
getrokken. En men kan moeilijk den lof onthouden
aan die mannen in de Gereformeerde Kerken, die ten
koste van alles niet wilden in één bond zitten met
hen, die als niet „gereformeerd" zijn uitgeworpen.

Wel wat wonderlijk, van een bestuurslid van den
Bond... tenzij er verandering mocht ingetreden zijn,
die evenwel niet beleden wordt.

Voorts vraagt dit bestuurslid (hoewel zich „bui-
tenstaander" noemend):

Alleen vraagt men zich als buitenstaander rustig
af, waarom diezelfde mannen, die meenen het palla-
dium der gereformeerde belijdenis zoo hoog te hou-
den, niet even hard, zoo niet harder van den toren
blazen, als aan de Vrije Universiteit op Gereformeer-
den grondslag mannen verbonden zijn, die naar dien-
zelfde maatstaf beoordeeld ook niet thuis hooren in
dien kring, die meent het „non plus ultra" der gere-
formeerde wetenschap gegrepen te hebben.

De Calvinistenbond, neen, dat gaat niet! En, dan
felicitteert men zichzelf, dat men tegen die hersteld-
verbanders gewaarschuwd heeft. Prachtig!

De Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag
en dan laat men rustig die hersteldverbanders op
hun plaats.

De Calvinistenbond. Vreeslijk.
De Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag
en dan doet men een oogje dicht. Sapienti sat.

„Men felicitteert zichzelf", hr. wat een geschrijf.

Neen, sapienti heelemaal niet sat. De „wijze" weet
housch wel, dat over de Vrije Universiteit publiek ge-
schreven is, en volstrekt geen oogje dicht gedaan is.
Dat is maar weer onwaarheid spreken van dezen
schrijver.

Maar al handhaaf ik wat ik schreef, toch hoop ik niet
te vergeten:

a. dat de Calvinistenbond zich plaatste op de basis
der drie formulieren (ook docent Van der Schuit erkende
dus de „hersteld-verbanders" in casu als staande op
dien grondslag), terwijl de Vrije Universiteit niet op
den grondslag der drie formulieren staat (dat weet
„De Wakker" erg best);

b. dat de bedoelde professoren een publieke verklaring
hebben afgelegd inzake hun houding tegenover Assen-
in-dogmatischen zin, terwijl de „H.V."-collega's van
Docent Van der Schuit (in den Bond) al ettelijke on-
gereformeerde (van Assen in dogmaticis afwijken-
de) dingen hadden geschreven, toen ze met Zijn

Eerwaarde broederlijk in zee gingen. Waarheid spreken!
De Docent schreef nog:

Misschien kan het medewerken om de kinderen
des verbonds andere vragen te leeren dan: is dansen
zonde, is comediespelen zonde, is kaartspel zonde,
is bridgeospel zonde?

Er kan hij: is het volk verkeerd voorlicht — en
de onwaarheden laten staan — zonde?

Kwestie-Ubbink.

In de pers van de z.g. „hersteld-verband"-gemeenschap
gaat men nog steeds voort, elkaar te bestrijden inzake
Ubbink's boek. Thans schrijft De Vermaat in „Over-
toomsche Kerkbode":

Als Dr U. het dan ook opneemt voor een ontologisch
realisme heeft hij niet op het oog, gelijk De Aalders
schijnt te denken blijkens zijn art. in „Woord en
Geest", dat bepaalde ontologisch realisme, met zijn
zakelijk-wijzegeerigen inhoud, dat naast het idealisme
zijn plaats opeischt in het hedendaagsch wijsgeerig
denken, waartoe hij zich dan zou bekennen, „met een
argeloos vertrouwen op de werkelijkheid" (art. van
De A. in „W. en G.") d.i. op het empirisch existen-
tieel en waarop hij zijn theologische inzichten zou
bouwen.

Dat dit niet het geval kan zijn, blijkt genoegzaam
uit het feit, dat Dr U. van zijn ontologisch realisme
zeft, dat dit hetzelfde realisme is als „van de Heilige
Schrift, van alle profeten en apostelen, ja van Chris-
tus zelf" (pag. 11).

Later:

Dr U. ziet de Reformatie niet als een gecorrigeerde
levensbeweging, maar als een opstanding uit de
dooden. Men keerde zich af van de scholastiek, van de
ledige woorden en bekeerde zich tot den levenden
God, en daardoor werden alle dingen nieuw, door
de stuwkracht van den levendmakenden geest in
de harten uitgestort.

Daarom ook noemt Dr U. Baco van Verulam de
wijsgeer van de reformatie.

De Buskes vond in deze bewering de Achilles-hiel,
de zwakke stee van zijn boek, maar m.i. geheel ten
onrechte.

En nu het mooiste: in „Woord en Geest" schrijft De
J. C. Aalders, dat het heelemaal niet goed was van
Ds Schilder te bewijzen, dat de schrijvers ginds het onder
elkaar niet eens zijn. Nota bene — hij heeft niet eens
gelezen, wat ik schreef, gaat alleen op „inlichtingen"
af. Geen woord verder over die lichtvaardigheid, en —
verkeerdheid.

Voorts citeer ik uit De Aalders' jongste artikel:

Ik geloof niet aan een Calvinistische kennistheorie,
noch aan een protestantsche wetenschapsleer, even-
min als aan een Roomsche wijsbegeerte.

De Aalders was bestuurslid van den Calvinistenbond!
Ook dit nog:

Maar desalniettemin waag ik het, op grond van her-
haalde lezing van zijn boek met toenemende vrijmoed-
igheid, mij ook verwant te voelen met Dr Ubbink.
Ik weet niet, of hij per slot van rekening zooveel
anders bedacht. Misschien is het verschil tusschen
hem en mij enkel maar, dat hem nog het geluk ver-
bleef van een inzicht, dat voor mij onherroepelijk als
illusie gevallen is. Hij staat, wijsgeerig-wetenschap-
pelijk gesproken, nog geloovig, ik sta in dat opzicht
hopeloos en onherstelbaar kritisch.

Nog eens: De Aalders was bestuurslid van den Cal-
vinistenbond! Wie gelooft nu nog, dat de kritiek heeft
doodgedrukt? Die heeft alleen den dood gecon-
stateerd.

Tegenover De Aalders constateert dan weer De Buskes:

Daarom wil ik met mijn beoordeeling voorzichtig
zijn.

Maar aannemelijk zijn in elk geval Dr Ubbink's
beschouwingen voor mij nog niet, tenzij hij ze door
een systematischer en klaarder toelichting aannem-
lijk maakt.

Eindelijk ook nog dit:

Ik beschouw Dr Ubbink volstrekt niet, gelijk De
Vermaat schijnt te vermoeden, als een naïef realist.
Dat heb ik ook nooit gezegd. Maar ik heb er wel zeer
ernstig bezwaar tegen, wanneer Dr Ubbink waarheid
omschrijft als kennis van de werkelijkheid en wanneer
hij zegt, dat ieder mensch het vermogen heeft, de
waarheid te kennen. Wat mij met Dr Ubbink verbindt
is dit, dat het er ook hem uitsluitend om te doen
is, dat wij het Woord van God hooren en niet alle
mogelijke menschenwoorden, dat wil dus zeggen het
Woord, dat alleen door God gesproken wordt en daar-
om ook uitsluitend wanneer God het spreekt gehoord
kan worden. Hier vindt ook Dr Ubbink's waardeering
voor Karl Barth haar rechtvaardiging. Maar Dr Ubbink
wijst toch Barth's theologie om haar dialectiek af,
terwijl ik haar juist om haar dialectiek zou willen
aanvaarden. Ik geloof, dat wij nooit uit de moeilijk-
heden komen, indien wij het getuigenis „De Bijbel
is het Woord Gods" niet dialectisch verstaan.

Hiermee zijn we dan aan het eind.

Vrijmetselaren.

In „De Standaard" schrijft Dr Sebestyen, blijkbaar
door het blad daartoe in staat gesteld — terecht — in
onmiddellijke aansluiting aan een ingezonden stuk van
een vrijmetselaar, den heer Faubel:

Daarom werd dan de gevaarlijke invloed van de
vrijmetselarij ook in de Hong. Prot. Kerken gevoeld.
Wil de heer Faubel ook op dit gebied bewijzen heb-
ben, dan kunnen wij ze ook leveren. De vrijmetselaars-
predikanten behooren ook bij ons tot de protectors van
het modernisme. Zij hebben een geheime broederschap,
die zelfs in het kerkelijk leven boven die van het

kerkelijke uitgaat en ook in het kerkelijk leven in
vele gevallen duidelijk te voorschijn komt. Is dan
niet begrijpelijk als Prof. W. Heyns, op grond van
zijn Amerikaansche ervaringen in zijn „Gereformeerde
Geloofsleer" (uitgave J. H. Kok te Kampen) sprekende
over de geheime genootschappen, zich op blz. 176—177
uitlaat als volgt:

„Dus stelt men onvoorwaardelijk zijn geweten, dat
alleen aan God mag onderworpen zijn, onder de
macht van het genootschap, dat is: men maakt het
genootschap tot zijn God..." En verder: „...die ge-
nootschappen de plaats willen innemen van de door
God gestichte Kerk..." En verder: „...dat zij door
uitdrukkelijk bedekking en bescherming van elkander
te eischen ook ten koste van het recht, een gevaar-
lijk element zijn in het burgerlijk en maatschap-
pelijk leven. Wie zal zeggen, aan hoeveel samen-
zwering en rechtsverkrachting die genootschappen
schuldig staan om hun doel te bereiken."

En dit zegt een Amerikaansche professor, die nooit
een revolutie en nooit het Communisme heeft mee-
gemaakt! Maar hij weet toch veel, want ten slotte
zegt hij:

„En al deze dingen zijn openbaar. Zij zijn open-
baar gemaakt door mannen wier geweten hen tot
spreken heeft gedrongen, die hun eed hebben ver-
broken, omdat zij de ongerechtigheid er van hadden
leeren inzien, en die ons ten koste van smaad en
verguizing hun onthullingen gegeven hebben in
woord en geschrift, op een wijze, die boven alle
verdenking verheven is..."

Ook voor ons is deze mededeeling van betekenis.

K. S.

BOEKBESPREKING

J. van Andel's commentaren.

Van de zoo gezochte uitleggende boeken van Ds J.
van Andel zal een herdruk verschijnen bij den uitgever
J. H. Kok te Kampen. Reeds jarenlang zijn deze pra-
ctische commentaren van den grooten Schriftgeleerde
uitverkocht. Alleen antiquarisch waren ze zoo nu en dan
als een zeldzaamheid tegen zeer hoogen prijs te krijgen.
Een der langst uitverkochte dezer verklaringen zal nu
dezer dagen 'teerst' verschijnen, en wel Het Evan-
gelie naar de beschrijving van Lukas. Aan
de gemeente toegelicht. De prijs van dit kloekke
werk van meer dan 500 compres gedrukte pagina's is
slechts f 4.50, gebonden f 5.50.

Herdrukken.

De Redactie ontving de navolgende herdrukken, die
ze gaarne in hun nieuwen vorm onder de aandacht der
lezers brengt:

een tweeden druk van: „De eerepositie der
Vrouw", door Dr A. Kuyper, de heruitgave van de
in 1914 gebundelde „Standaard"-artikelen over het stand-
punt, waarop men zich zich onder ons ter beoordeeling
van het vrouwenkiesrecht te plaatsen heeft. Materieel
mogen de verhoudingen veranderd zijn, de scherpe belij-
ning van het principiële heeft voor dezen tijd nog ten
volle haar waardij en daarom is een herdruk van dit
boekje zeker niet overbodig.

een tweeden druk van: „De Boervan het Groot-
hof", door N. W. van Diemen de Jel, het mooie,
echt-christelijke verhaal van den rijken boer Banning,
die zich in zijn hoogheid gekrenkt voelt door zijn
„nauwer", Berend Rustink en daardoor een wrok tegen
dezen koestert (zooals de ander door koppigheid zijn
christenplicht verzaakt), maar door de ontwikkeling der
omstandigheden komt tot het inzicht van zijn ongeoor-
loofde houding en tot een hartelijke en daadwerkelijke
verandering. Het gegeven en de bijzonder goed getee-
kende, locale kleur maken dit boek tot prettige en aanbe-
velenswaardige lectuur.

een tweeden druk van: „Een Kerstnacht voor
Parijs", door N. W. van Diemen de Jel, het ver-
haal van het oude moedertje, dat ondanks bijna onover-
komelijke moeilijkheden, slaagt in haar bedoelen, haar
kerstpakje zelf te overhandigen aan haar zoon, die (het
is in den tijd van den Fransch-Duitschen oorlog) voor
Parijs ligt. Ook dit boek van beslist-christelijken geest
is in zijn eenvoud boeiende en geschikte lectuur.

Deze herdrukken zijn alle uitgaven van J. H. Kok
te Kampen.

een vierden druk, uitgave van de U. M. „Holland" te
te Amsterdam, verscheen van „De Gantelboer", door
A. K. Straatsma, over welken roman ik in „De Re-
formatie" van 21 Jan. 1927 een uitvoerig artikel schreef
en die ik ook in deze nieuwe editie hartelijk ter lezing
aanbeveel.

C. T.

Verbetering. In de bespreking van het Jaarboek
van de Christ. Onderwijzersvereniging in Ned.-Indië,
1932, (zie nummer van 11 Maart), werd verzuimd te
vermelden, dat het te verkrijgen is bij den heer J. de
Wit, Park Vronesteyn 20, Voorburg.

C. T.

CORRESPONDENTIE

Herinnering.

5 April a.s. wordt gedisponeerd over het abonnements-
geld voor den termijn 1 April—30 September 1932 (ad
f 2.50 + 15 cts incassokosten). In verband hiernede ver-
zoeken wij onzen abonne's, die er de voorkeur aan geven
het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum
te willen doen. (Postrekening 38000).

DE UITGEVERS.